

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ закладу дошкільної освіти №28
Харківської міської ради

03.03.2025 р. №12

«Заклад
дошкільної освіти № 28
Харківської міської
ради»
№ 24483090

ПОЛОЖЕННЯ

про запобігання і протидію насильству та жорсткому поведженню з дітьми у комунальному закладі «Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) №28 Харківської міської ради»

1. Загальні положення

1.1. Дане Положення регулює питання організації захисту дітей від різних форм насильства та жорсткого поведження в комунальному закладі «Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) № 28 Харківської міської ради» (далі – ЗДО №28).

Положення розроблено на основі

- *Законів України* «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про охорону дитинства», «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання насильству та унеможливлення жорсткого поведження з дітьми» від 06.10.2024 № 3792-IX, «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)»,
- *постанов Кабінету Міністрів України* від 22.08.2018 № 658 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статті»; від 01.06.2020 № 585 «Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах», від 28.07.2021 № 775 «Про внесення змін до Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорсткого поведження»,
- *наказів Міністерства освіти та науки України* від 02.10.2018 № 1047 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників із іншими органами та службами»; від 28.12.2019 № 1646 «Про деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти»,
- *наказів Міністерства внутрішніх справ України* від 13.02.2019 № 369/180 (zareestrovaniy в Міністерстві юстиції України 02.04.2019 № 333/33304) «Про затвердження Порядку проведення оцінки ризиків вчинення домашнього насильства»;
- *наказу Мінсоцполітики України* від 13.10.2021 №587 «Про затвердження Типової програми для постраждалих осіб».

1.2. Суб'єкти, на яких поширюється дія положення – здобувачі освітнього процесу ЗДО №28

1.3. Основні терміни:

Дитина – особа віком до 18 років (повноліття), якщо згідно з законом, застосовуваним до неї, вона не набуває прав повнолітньої раніше.

Забезпечення найкращих інтересів дитини – дії та рішення, що спрямовані на задоволення індивідуальних потреб дитини відповідно до її віку, статі, стану здоров'я, особливостей розвитку, життєвого досвіду, родинної, культурної та етнічної належності та враховують думку дитини, якщо вона досягла такого віку і рівня розвитку, що може її висловити.

Безпечне освітнє середовище - сукупність умов у закладі освіти, що унеможлиблюють заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та/або моральної шкоди, зокрема внаслідок недотримання вимог санітарних, протипожежних та/або будівельних норм і правил, законодавства щодо кібербезпеки, захисту персональних даних, безпечності та якості харчових продуктів та/або надання неякісних послуг з харчування, шляхом фізичного та/або психологічного насильства, експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, приниження честі, гідності, ділової репутації (зокрема шляхом булінгу (цькування), поширення неправдивих відомостей тощо), пропаганди та/або агітації, у тому числі з використанням кіберпростору, а також унеможлиблюють вживання на території та в приміщеннях закладу освіти алкогольних напоїв, тютюнових виробів, наркотичних засобів, психотропних речовин.

Насильство – це будь-які навмисні дії одної людини по відношенню до іншої, які порушують її конституційні права й свободи і наносять їй моральну шкоду, шкоду її фізичному чи психічному здоров'ю.

Жорстоке поводження з дитиною - будь-які форми фізичного, психологічного, сексуального або економічного насильства над дитиною, зокрема домашнього насильства, а також будь-які незаконні угоди стосовно дитини, зокрема вербування, переміщення, переховування, передача або одержання дитини, вчинені з метою її експлуатації з використанням обману, шантажу чи уразливого стану дитини.

Домашнє насильство – діяння фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають чи проживали однією сім'єю, але не перебувають чи не перебували у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає або проживала особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, а також погрози вчинення таких діянь.

Види насильства:

економічне насильство (крадіжки, пошкодження чи знищення одягу та інших особистих речей, вимагання грошей) - форма домашнього насильства, що включає умисне позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, залишення без догляду чи піклування, перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації, заборону працювати, примушування до праці, заборону навчатися та інші правопорушення економічного характеру;

психологічне насильство (тиск на психіку іншої людини, який проявляється у нанесенні словесних образ, погроз, залякуванні, переслідуванні) - форма домашнього насильства, що включає словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, контроль у репродуктивній сфері, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи;

сексуальне насильство (у випадках булінгу: принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська та образи сексуального характеру, зйомки у переодягальнях, поширення образливих чуток, сексуальні погрози, жарти) - форма домашнього насильства, що включає будь - які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої особи без її згоди або стосовно дитини незалежно від її згоди, або в присутності дитини, примушування до акту сексуального характеру з третьою особою, а також інші правопорушення проти статевої свободи чи статевої недоторканості особи, у тому числі вчинені стосовно дитини або в її присутності;

фізичне насильство (тілесні ушкодження, які завдають болю, призводять до порушень психічного та фізичного здоров'я, чи навіть смерті; це штовхання і смикання; удари, стусани, побиття; знуцання, викручування рук; жбурляння предметів; спроби задушити) - форма домашнього насильства, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

кібернасильство - приниження за допомогою мобільних телефонів, Інтернету, інших електронних пристроїв.

1. Основні завдання щодо захисту від різних форм насильства та жорстокого поводження в закладах освіти

1.1. Основними завданнями щодо захисту від різних форм насильства та жорстокого поводження в ЗДО №28 є:

- здійснення аналізу ситуації у ЗДО (безпечне середовище);
- вироблення офіційної позиції ЗДО щодо усіх форм насильства та інформування про неї всіх учасників освітнього процесу;
- обов'язкове інформування відповідних органів про випадки, або підозри щодо форм насильства та експлуатації;
- взаємодія з іншими суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання всіх видів насильства відповідно до чинного законодавства.

1.2. Директор та уповноважена особа з питань про запобігання та

протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми
Наталія КРИВОНІС (практичний психолог):

- затверджує Положення про запобігання і протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми в ЗДО №28, забезпечує його оприлюднення, обов'язкове ознайомлює з ним працівників закладу та здійснює контроль за його виконанням;
- розробляє та ухвалює внутрішні документи, правила поведінки, посадові (робочі) інструкції, алгоритми дій, механізми повідомлення про випадки насильства, виявлення та реагування на випадки насильства;
- визначає обов'язки та відповідальності учасників освітнього процесу щодо створення та дотримання безпечної поведінки в ЗДО;
- проводить інструктажі всім працівникам ЗДО №28;
- розглядає усні та письмові заяви (скарги, повідомлення) про випадки насильства або жорстокого поводження з дитиною в ЗДО №28 впродовж однієї доби з моменту надходження та у разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження невідкладно повідомляє про це батьків, інших законних представників дитини, а також письмово повідомляє уповноважений підрозділ органу Національної поліції України та службу у справах дітей;
- сприяє створенню безпечного освітнього середовища в ЗДО №28 та вживає заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які стали жертвами насильства, вчинили насильство, стали його свідками або постраждали від жорстокого поводження;
- проводить інформаційно-просвітницькі заходи з учасниками освітнього процесу з питань запобігання та унеможливлення жорстокого поводження;
- створює комісію по розгляду звернень та скарг щодо випадків насильства або жорстокого поводження з дитиною, до складу якої включає працівника ювенальної превенції, видає рішення про проведення розслідування;
- скликає засідання комісії для прийняття рішення за результатами проведеного розслідування та відповідних заходів реагування.
- Відповідно до ст.30 Закону України «Про освіту» ЗДО №28 розміщує на власному сайті Положення про запобігання і протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми в комунальному закладі «Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) №28Харківської міської ради»,

1.3.Психологічна служба (психолог Наталія КРИВОНІС):

- забезпечує виконання заходів для надання соціальних та психолого педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили жорстоке поводження/насильство, стали його свідками або постраждали від жорстокого поводження/насильства, веде облік випадків та оформлення документації, згідно цього Положення;
- забезпечує реалізацію просвітницького напрямку всіх учасників освітнього процесу шляхом організації тематичних заходів, бесід -

консультацій з метою формування навичок толерантної та ненасильницької поведінки, спілкування та взаємодії.

1.4. Педагогічні та інші працівники ЗДО №28:

- забезпечують здобувачам освіти захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації, у тому числі жорстокого поводження/насильства, дискримінації за будь-якою ознакою, від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю;
- повідомляють директора/уповноважену особу про факти насильства та жорстокого поводження/насильства стосовно здобувачів освіти, педагогічних працівників, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб;
- сприяють у проведенні розслідування щодо випадків насильства або жорстокого поводження з дитиною;
- виконують рішення та рекомендації комісії з розгляду випадків насильства або жорстокого поводження з дитиною у закладі освіти.

2. Права та обов'язки учасників освітнього процесу

2.1. Вихованці мають право на:

- якісні освітні послуги;
- індивідуальну освітню траєкторію, що реалізується, зокрема, через вільний вибір видів, форм і темпу здобуття освіти, закладів освіти і запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін та рівня їх складності, методів і засобів навчання;
- інші необхідні умови для здобуття освіти, у тому числі для осіб з особливими освітніми потребами та із соціально незахищених верств населення;
- свободу творчої, спортивної, оздоровчої, культурної, просвітницької діяльності тощо;
- безпечні та нешкідливі умови навчання;
- повагу людської честі та гідності;
- захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, насильства або жорстокого поводження, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувачам освіти;
- отримання соціальних та психолого-педагогічних послуг як особа, яка постраждала від насильства або жорстокого поводження, стала його свідком або вчинила насильство або жорстоке поводження.

2.2. Працівники, які залучаються до освітнього процесу:

Мають право на:

- захист професійної честі і гідності;
- захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації, у тому числі насильства або жорстокого поводження, дискримінації за будь-якою ознакою, від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю.

Зобов'язані:

- дотримуватися педагогічної етики;
- поважати гідність, права, свободи і законні інтереси всіх учасників освітнього процесу;
- настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства;
- формувати у здобувачів освіти усвідомлення необхідності додержуватися Конституції та законів України;
- формувати у здобувачів освіти прагнення до взаєморозуміння, миру, злагоди між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами;
- захищати здобувачів освіти під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства, приниження честі та гідності, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувачів освіти, запобігати вживанню ними та іншими особами на території закладів освіти алкогольних напоїв, наркотичних засобів, іншим шкідливим звичкам;
- додержуватися установчих документів та правил внутрішнього розпорядку закладу освіти, виконувати свої посадові обов'язки;
- повідомляти директора про факти всіх форм насильства стосовно здобувачів освіти, педагогічних, інших осіб, які залучаються до освітнього процесу, свідком якого вони були особисто або інформацію про які отримали від інших осіб, вживати невідкладних заходів для припинення насильства або жорстокого поводження.

2.3. Батьки здобувачів освіти:*Мають право:*

- отримувати інформацію про діяльність ЗДО №28 у тому числі щодо надання соціальних та психолого-педагогічних послуг особам, які постраждали від насильства або жорстокого поводження, стали його свідками або вчинили насильство або жорстоке поводження, про результати навчання своїх дітей (законними представниками яких вони є) і результати оцінювання якості освіти у ЗДО №28 та його освітньої діяльності;
- подавати заяву про випадки насильства або жорстокого поводження стосовно дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу;
- вимагати повного та неупередженого розслідування випадків насильства або жорстокого поводження стосовно дитини або будь-якого іншого учасника освітнього процесу.

Зобов'язані:

- виховувати у дітей повагу до гідності, прав, свобод і законних інтересів людини, законів та етичних норм, відповідальне ставлення до власного здоров'я, здоров'я оточуючих і довкілля;
- поважати гідність, права, свободи і законні інтереси дитини та інших учасників освітнього процесу;
- дбати про фізичне і психічне здоров'я дитини, сприяти розвитку її

- здібностей, формувати навички здорового способу життя;
- формувати у дитини культуру життя у взаєморозумінні, мирі та злагоді між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами, різного соціального походження, сімейного та майнового стану;
- настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства;
- сприяти у проведенні розслідування щодо випадків насильства або жорстокого поводження;
- виконувати рішення та рекомендації комісії з розгляду випадків насильства або жорстокого поводження та інше, що сприятиме покращенню виправлення ситуації, що призвела до насильства або жорстокого поводження.

3. Попередження всіх форм насильства в освітньому середовищі

3.1. Визначення чинників ризику насильства проти здобувача освіти та реагування на них.

Працівники закладу освіти мають знати чинники ризику насильства проти здобувачів освіти та звертати на них увагу в рамках своїх службових обов'язків. Якщо виявлено чинники ризику, працівники закладу повинні повідомити про них батькам і надати їм інформацію про можливості для отримання підтримки, а також заохотити їх до вирішення проблеми.

3.2. Фактори, що вказують на ймовірність виникнення ризиків для життя, здоров'я та розвитку здобувача освіти

Педагогічним працівникам доцільно звертати увагу на ознаки, що вказують на ймовірність виникнення ризиків для життя, здоров'я та розвитку здобувача освіти.

Зокрема до таких ризиків, можна крім іншого віднести ситуації, коли батьки або особи, які їх замінюють:

- не цікавляться навчальною діяльністю здобувача освіти (не відвідують батьківських зборів, не контактують з педагогами закладу);
- під час відвідування навчального закладу перебувають у стані алкогольного сп'яніння або під дією наркотичних речовин. Наявні повідомлення здобувачів освіти, осіб, знайомих із сім'єю, про факти надмірного вживання алкоголю, наркотичних речовин, схильності до азартних ігор та відвідування ігрових клубів;
- систематично проявляють агресивну поведінку до працівників закладу освіти;
- ігнорують рекомендації працівників закладу освіти щодо виховання здобувача освіти, що призводить або може призвести до затримки її розвитку, погіршення емоційного стану, здоров'я, соціальної ізоляції та інших несприятливих наслідків;
- не дотримуються санітарно-гігієнічних норм та правил безпечної поведінки (що призводить до виникнення ризику інфікування

здобувача освіти);

- мають ознаки пригніченого психоемоційного стану, розладів психічного здоров'я, суїцидальної поведінки, що ускладнює процес виховання;
- не забезпечують необхідного медичного догляду здобувача освіти, що може призвести до серйозних порушень здоров'я;
- жорстоко поведуться з членами сім'ї (одним із батьків, іншою дитиною), з домашніми тваринами;
- допускають перебування в помешканні, де проживає здобувач освіти, сторонніх осіб, схильних до вживання алкоголю, наркотичних речовин.

4. Порядок реагування на випадок насилля та жорстокого поводження з дітьми

4.1. Директор закладу дошкільної освіти в межах наданих йому повноважень:

- затверджує положення про запобігання і протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми з урахуванням Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми та Порядку реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми, затверджених КМУ України, забезпечує його оприлюднення, обов'язкове ознайомлення з ним працівників закладу та здійснює контроль за його виконанням;
- розглядає усні та письмові заяви (скарги, повідомлення) про випадки насильства або жорстокого поводження з дитиною в закладі освіти протягом доби з моменту надходження та у разі виявлених ознак насильства або жорстокого поводження невідкладно повідомляє про це батьків, інших законних представників дитини, а також письмово повідомляє службу у справах дітей;
- забезпечує реалізацію у ЗДО заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству або жорстокого поводження з дитиною, а саме:
 - проведення з учасниками освітнього процесу виховної роботи із запобігання та протидії насильству;
 - здійснення з учасниками освітнього процесу інформаційно-просвітницьких заходів з питань запобігання та протидії насильству, у тому числі стосовно дітей та за участю дітей;
 - організації роботи практичного психолога з постраждалими дітьми;

4.2. Директор закладу дошкільної освіти визначає наказом по ЗДО уповноваженого спеціаліста з числа працівників закладу для проведення невідкладних заходів реагування у разі виявлення фактів насильства та/або отримання заяв/повідомлень від постраждалої особи/інших осіб.

Якщо працівник закладу освіти підозрює, що дитина є потерпілою від насильства, надає інформацію про це в письмовій формі фахівцю (уповноваженій особі) у ЗДО.

4.3. Алгоритм реагування у разі виявлення фактів насильства та/або отримання заяв/повідомлень від постраждалої особи/інших осіб.

- У разі виявлення (візуально або під час опитування) фактів насильства або жорстокого поводження стосовно *дитини* або отримання відповідних заяв чи повідомлень від інших осіб уповноважена посадова особа ЗДО:
- не пізніше однієї доби інформує уповноважений підрозділ органу Національної поліції про виявлення факту вчинення насильства або відповідне звернення за допомогою телефонного зв'язку, електронної пошти,
- фіксує факт виявлення (звернення) в журналі реєстрації фактів виявлення (звернення) про вчинення домашнього насильства та насильства за ознакою статі за формою згідно з додатком 3 Постанови КМУ № 658 від 22 серпня 2018 року;
- вживає першочергових заходів для надання медичної, психологічної або іншої допомоги постраждалій особі відповідно до вимог законодавства.

4.4. У разі виникнення підозри щодо домашнього насильства або жорстокого поводження з дитиною або якщо є реальна загроза його вчинення (удома, з боку однолітків, з боку інших) уповноважена особа зустрічається з дитиною, стосовно якої є інформація про жорстоке поводження щодо неї, намагається розговорити, встановити контакт, довірливі стосунки та надає емоційну підтримку; проявляє інтерес, дружелюбність, щирість, теплоту і симпатію, дитина має відчуття, що її дійсно чують і розуміють. Дотримується принципу конфіденційності щодо постраждалої особи.

4.5. Уповноважена особа у ЗДО повідомляє психолога ЗДО, а психолог за потреби складає план корекційної роботи, здійснює соціально-психологічний супровід потерпілому й кривднику, у разі перевищення компетенції психолога перенаправляє до інших спеціалістів (психотерапевта, невролога, психіатра тощо).

4.6. Педагогічні працівники, медичний та господарсько-обслуговуючий персонал закладу освіти у разі виявлення ознак чи факторів, що можуть вказувати на домашнє насильство, складні життєві обставини, жорстоке поводження з дитиною або ризики щодо їх виникнення стосовно дитини, передають уповноваженій особі ЗДО або безпосередньо директорові інформацію про дитину з метою планування подальших дій щодо заходів для надання медичної, психологічної або іншої допомоги постраждалому.

4.7. У разі виявлення випадків жорстокого поводження/насилля над дитиною необхідно розробити план допомоги дитині:

- вжиття заходів для забезпечення безпеки дитини, у т.ч. повідомлення компетентних служб про можливий випадок насильства;
- підтримка, яку навчальний заклад повинен запропонувати дитині;
- направлення дитини до спеціалізованого центру для отримання

допомоги (за потреби).

4.8. У більш складних випадках (пов'язаних із сексуальним насильством, жорстоким фізичним або психологічним насильством) директор ЗДО повинен створити групу реагування, до складу якої можуть входити психолог, вихователь та інші працівники закладу, обізнані із ситуацією або добре знайомі з дитиною (надалі – група реагування). Група реагування повинна підготувати план надання допомоги дитині, який базується на матеріалах, підготовлених психологом закладу, та іншій інформації, отриманої членами групи.

4.9. Якщо про можливий випадок насильства проти дитини повідомляється батькам або іншим законним представникам дитини, створення групи реагування є обов'язковим. Група має призначити батькам або іншим законним представникам дитини зустріч для обговорення проблеми, під час якої батькам або іншим законним представникам дитини може бути повідомлено про те, що можливий випадок насильства буде розслідуватися зовнішньою організацією для забезпечення об'єктивності розслідування. Необхідно вести протокол такої зустрічі.

4.10. *Психолог ЗДО* повинен представити план надання допомоги дитині її батькам або іншим представникам дитини, рекомендуючи щільну співпрацю під час його виконання. А вихователь повинен поінформувати батьків або інших працівників дитини про обов'язок закладу повідомити про можливий випадок насильства компетентні органи (прокуратуру, поліцію, суд з питань сім'ї/опікунства).

Після того, як психолог т проінформував батьків, директор ЗДО повинен повідомити про можливий злочин прокуратурі, поліції або окружному суду, департаменту у справах сім'ї та неповнолітніх.

Відповідальність за подальші дії несуть органи, згадані у попередньому пункті.

Якщо про можливий випадок насильства проти дитини повідомляється батькам або іншим працівникам дитини, але факт такого випадку не підтверджується, батьки або інші працівники дитини мають отримати інформацію про це в письмовій формі.

При реагуванні на повідомлення про випадок насильства розробляється таблиця вжитих заходів (втручання). Таблиця має знаходитися в особовій справі дитини.

Усі працівники закладу та інші особи, яким стало відомо про випадок насильства або будь-які пов'язані з ним питання в межах своїх службових обов'язків, повинні зберігати конфіденційність, за винятком інформації, яка передається компетентним органам відповідно до порядку реагування.

Контактний телефон директора ЗДО № 28 7251611 за яким слід звернутися у разі виявлення фактів жорстокого поводження /насильства з дітьми.

БЕЗКОШТОВНІ «ГАРЯЧІ» ТЕЛЕФОННІ ЛІНІЇ:

❖ Національна дитяча «ГАРЯЧА ЛІНІЯ» Центру «ЛА СТРАДА-Україна»:

(для дзвінків з мобільного) – **0-800-500-335**

❖ Національна «ГАРЯЧА ЛІНІЯ» для дітей та молоді – **116-111** (з мобільного);

❖ Telegram – <https://t.me/CHL116111>

❖ Instagram: @childhotline_ua

❖ Facebook: @childhotline_ukrain

ПРЕДСТАВНИК Уповноваженого з прав дитини

СУСЛОВА Ірина Миколаївна - suslova@ombudsman.gov.ua ,

*телефон – **044-298-70-61***

ПРЕДСТАВНИК Уповноваженого у Харківській області :

ЧЕРВЯКОВА Оксана Вікторівна - [chervia-](mailto:chervia-kova@ombudsman.gov.ua)

kova@ombudsman.gov.ua,

*телефон – **063-587-22-01***

❖ «ГАРЯЧА ЛІНІЯ» Уповноваженого ВРУ з прав людини: **0-800-50-17-20** (безкоштовно зі стаціонарних та мобільних телефонів); **044-299-74-08**

❖ Обов'язково потрібно телефонувати до органів Національної поліції

«102» для подальшого отримання необхідного захисту, належного фіксування випадку насильства, перенаправлення до інших суб'єктів взаємодії для отримання комплексної допомоги.

4.11. Рекомендації щодо взаємодії з дитиною, яка повідомляє про насильство над нею:

Якщо дитина розповідає вам про насильство:

- Поставтеся до дитини серйозно.
- Спробуйте зберігати спокій.
- Заспокойте та підтримайте дитину словами:
 - «Добре, що ти мені сказала. Ти правильно зробила»;
 - «Ти в цьому не винна»;
 - «Не ти одна потрапила в таку ситуацію, це трапляється також і з іншими дітьми»;
 - «Мені треба сказати декому (практичному психологу, директору ЗДО) про те, що це трапилося. Він (вони) захочуть задати тобі кілька запитань. Вони допоможуть зробити так, щоб ти почувала себе у безпеці» (Пам'ятайте, Ви можете показати дитині, що ви розумієте її почуття з цього приводу, але ви не повинні залишати дитині вибору.) Скажіть дитині: «Бувають такі секрети, які не можна зберігати, якщо тобі зробили погано».
- Не думайте, що дитина обов'язково ненавидить свого кривдника або гнівається на нього (він може виявитися членом родини, батьком або опікуном).
- Терпляче відповідайте на питання та розвіюйте тривоги дитини.
- Стежте за тим, аби не давати обіцянок, які ви не зможете

виконати (наприклад: «Твоя мама не засмутиться» або «З тим, хто тебе скривдив, нічого не зроблять»).

Якщо дитина говорить про це: Покажіть, що ви прийняли це до відома, наприклад: «Це дуже серйозно. Давай ми з тобою поговоримо про це пізніше», і змініть тему. Організуйте якнайшвидше розмову з дитиною наодинці.

4.12. Рекомендації щодо підтримки дитини після розкриття випадку насильства:

Ви можете допомогти дитині, забезпечуючи наступне:

- Нормальність: підтримуйте нормальний статус дитини в групі.
- Інтимність: виражайте у доречний спосіб. Не вирішуйте за дитину, що вона хоче і чого не хоче. Запитуйте! Це допоможе вам виявляти тепле ставлення на рівні, комфортному для дитини.
- Тепле ставлення: використовуйте нормальні вияви теплового ставлення; нехай у вашому голосі відчувається тепло.
- Структура: спочатку дитина може хотіти, щоб їй говорили, що вона повинна робити і як реагувати, поки вона не зможе мобілізувати власні ресурси. Структура стане її безпекою.
- Безпека й конфіденційність: підтримуйте звичний спосіб життя. Не обговорюйте деталі того, що трапилося з дитиною, будь з ким. Шукайте надійну підтримку для себе. Переживання дитини не призначені для персоналу.
- Заохочення і стимуляція: доступність корисного матеріалу для читання і художня творчість (наприклад, малювання) - це можливості для дитини висловити свої почуття.

Скажіть дитині, яка постраждала від насильства:

- Я тобі вірю.
- Мені шкода, що це з тобою трапилося.
- Це не твоя провина.
- Добре, що ти мені про це сказала
- Я постараюся зробити так, щоб тобі більше не загрожувала небезпека.

4.13. Рекомендації щодо надання допомоги дитині зрозуміти свої почуття у стресовому стані:

- Дайте дитині додаткову підтримку, підбадьорте її та будьте чуйні, терпимі, коли вона перебуває у стресовому стані, адже діти показують свої страждання та хвилювання за допомогою різної поведінки – надчутливою, замкненою, пустотливою.
- Будьте чуйні до почуттів, які виражає дитина словесно та іншим шляхом.
- Допоможіть дитині навчитися казати про свої почуття замість того, щоб дитина просто замкнулася.
- Навчіть вирішувати проблеми словесно, а не фізично; методом знаходження кращих способів для того, щоб впоратися з ситуацією.
- Допоможіть дітям заспокоюватись самотійно, коли вони прикро

вражені.

- Проводьте співбесіди про почуття дитини, проектуючи ситуацію, яка її засмучує, на себе, висловлюючи Ваші власні почуття (наприклад, *«Мені стає сумно, коли я сперечаюся зі своїми друзями, можливо, тобі також»*).
- Переконайте дитину, що у всіх дітей виникають почуття за певних обставин (наприклад, *«Іноді діти лякаються і це нормально», «якщо щось не працює, це тебе дратує», «коли тебе дразнять, ти ображаєшся»*).
- Діти потребують допомоги, щоб навчитися стримувати свої почуття. Це допомагає їм увійти в емоції, біль, точно розпізнати їх та правильно впоратися з ними (наприклад, *«Думаю, що ти плачеш тому, що ти стомився(лась)», «Я знаю, що діти відібрали твій м'яч, і це тебе прикро вразило»*).
- Іноді дітям легше відповісти на коментар, ніж на пряме питання, якщо щось не так (наприклад, *«Сашико, ти виглядаєш децю засмученим. Напевно, ти думаєш про свою мамусю...»*).
- Буває так, що дітям легше коментувати почуття дитини в контексті почуттів більшості дітей (наприклад, *«Більшості підліткам стає моторошно та сумно, коли їхні тато та мама сваряться», «Мабуть, всі діти ображаються та страждають, коли на них кричать, обзивають або не хочуть спілкуватися»*).

5. Відповідальність осіб причетних до насильства або жорстокого поводження

5.1. Відповідальність за насильство або жорстоке поводження встановлена статтею 173 п.4 Кодексу України про адміністративні правопорушення такого змісту:

- діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого, - тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин;
- діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене групою осіб або повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, - тягне за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин;

5.2. Неповідомлення директором закладу уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу (цькування) учасника освітнього процесу – тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних

мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням до двадцяти процентів заробітку.

6. Взаємодія з установами, які здійснюють заходи у сфері запобігання та захисту від різних форм насильства та жорстокого поводження в ЗДО

- 6.1. Налагодження співпраці із службою у справах дітей, центром соціальних служб сім'ї, дітей та молоді, представниками правоохоронних органів, громадських інституцій.
- 6.2. Розроблення спільних планів роботи з проведення превентивних інформаційно-просвітницьких заходів з усіма учасниками освітнього процесу з питань насильства або жорстокого поводження.
- 6.3. Участь представників інших установ у професійному інформуванні усіх учасників освітнього процесу щодо запобігання насильству та унеможливленню жорстокого поводження з дітьми.
- 6.4. Залучення представників служби у справах дітей, центрів соціальних служб сім'ї, дітей та молоді, представниками правоохоронних органів, громадських інституцій до розгляду звернень, заяв всіх щодо запобігання насильству та унеможливленню жорстокого поводження з дітьми.
- 6.5. Забезпечити взаємодію із місцевими центрами з надання безоплатної вторинної правової допомоги при проведенні спільних правопросвітницьких заходів щодо запобігання насильству та унеможливленню жорстокого поводження з дітьми, а також спрямування осіб, що постраждали від жорстокого поводження/ насильства до найближчої точки доступу системи безоплатної правової допомоги з метою отримання правової інформації та консультації, а при необхідності, забезпечення представництва їх інтересів у суді.
- 6.6. Неповідомлення директором закладу уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки насильства/жорстоке поводження здобувача освітнього процесу – тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням до двадцяти процентів заробітку.

7. Прикінцеві положення

- 7.1. Положення про запобігання і протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми в комунальному закладі «Заклад дошкільної освіти (ясла-садок) №28 Харківської міської ради» затверджується наказом керівника закладу і є обов'язковим до виконання усіма учасниками освітнього процесу.
- 7.2. Учасники освітнього процесу мають бути ознайомлені з Положенням про запобігання і протидію насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми в ЗДО №28

